

Patientsikkerhed i praksissektoren

Juli-September 2020

Hændelser og tiltag inspireret af den kliniske praksis

Fysioterapeuter

Gangtræning med halvsidigt lammet patient i underarmsrollator. Denne type træning er udført mange gange med patienten. I dag bliver patienten hurtigere end vanligt træt i det ikke-paretiske ben. Derfor går patientens kone bagom med kørestolen. Kombination af et sving med det raske ben og spastisk greb om rollatoren gør, at patienten rammer kanten af kørestolen og glider videre ned på gulvet.

Forslag til forebyggelse

Kræfterne hos denne type patienter kan variere meget, da de kan have brugt ressourcer på andre opgaver den dag og blive hurtigere trætte. Det er vigtigt at køre lige til grænsen for at opnå optimal effekt, men samtidigt lige så vigtigt ikke at køre over grænsen. I dialogen med patienten for træning kan man foreslå at man beder patienten give et tal på en skala fra 1 til 10, hvor 1 er helt frisk og 10 er helt udmattet, til at have i tankerne under træning og evt. justere programmet efter det for træningen går i gang. Derudover kan man anbefale, at det er terapeuten, som håndterer hjælpemidler under træningen

Tandlæge

Gravid kvinde er til tandlægebesøg og her anvendes duraphat, som er et flouridpræparat. Behandling med brug af præparatet kan potentielt skade det ufødte barn. Tandlægen adspørger ikke kvinden om hun er gravid eller ammer.

Efter besøget kommer kvinden i tanke om, at samme tandlæge under sidste graviditet bevidst valgte ikke at behandle med samme eller lignende præparat netop på grund af graviditeten.

Forslag til forebyggelse

I tandklinikken kan man lave en huskeliste som minder en om at spørge om patienten er gravid, hvis man vil behandle med et præparat, der kan være kontraindiceret ved graviditet.

Almen praksis

Arbejdsgange ved brug af telemedicin

En patient henvender sig telefonisk efter at have bemærket et modermærke, som havde ændret sig. På grund af omstændighederne omkring COVID-19 kan patienten ikke ses i klinikken og sender derfor et billede af modermærket til lægen. Lægen vurderer, at modermærket ikke er suspekt, men erkender at det er vanskeligt at vurdere på baggrund af et billede. Lægen vil derfor sende henvisning til en speciallæge. Af ukendt årsag sendes henvisningen til speciallægen ikke som vanligt ved fysiske konsultationer. Patienten rykker for henvisningen til speciallægen en måned efter konsultationen og får hos speciallægen fjernet modermærket. Det viser sig at være et malignt melanom.

Forslag til forebyggelse

Vi ser, at de fleste fejl og UTH'er i forbindelse med brug af telemedicinske løsninger, ikke skyldes teknologien alene, men derimod en ændring af en vant arbejdsgang. Vær derfor opmærksom på, at der ved brug af telemedicinske løsninger ofte opstår ændringer i arbejdsgange, og at det kan betyde, at væsentlige opgaver, som f.eks. fremsendelse af henvisninger, glemmes, når patienten ikke er fysisk til stede.

Speciallægepraksis

Øre-næse-hals

I forbindelse med oprensning for hård cerumen impactum på højre øre, spurgte speciallægen patienten, om denne havde hul på trommehinden. Patienten angav, at han tidligere havde haft hul på trommehinden, men at det ikke længere var tilfældet. Speciallægen konsulterede patientens journal og ifølge notat fra for to år siden, var trommehinden intakt. Ved efterfølgende spray i øregangen med xylocain sved det i øret, dog uregelmæssigt uden at patienten blev mere svimmel end han var i forvejen. Da lægen oprensende for cerumen så han, at der var hul på trommehinden. Efter fjernelse af cerumen sås ikke væske i øregangen. Patienten blev oplyst om, hvad der var sket, og at xylocain i øregangen kan forårsage voldsom svimmelhed. Patienten gik i venteværelset mhp opfølgning, men forlod venteværelset efter kort tid. Efterfølgende forsøgte klinikken at kontakte patienten, uden held. Patienten ringede til klinikken to dage senere og fortalte, at han havde været indlagt med svimmelhed.

Forslag til forebyggelse

Altid dobbeltchecke ved at læse både i journal og spørge patienten/forældre/pårørende, om der er hul i trommehinde for opblødning af cerumen impactum med xylocain spray.

I tilfælde af, at der alligevel opstår en situation, hvor der kommer xylocain i mellemøret, skal det sikres at patienten bliver i klinikken til observation.

Apotek

Kunde skal hente medicin på sin recept på 100mg losartankalium. Kunden får udleveret 2x100 stk. på 50mg i stedet for 100mg, som står angivet på recepten, og dosis bliver ikke ændret fra én tablet dagligt til to tabletter dagligt. Det er sandsynligvis sket fordi 50 mg er forholdsvis billigere end 100 mg. Den utilsigtede hændelse bliver opdaget et halvt år senere, da kunden kommer på apoteket for at hente en ny pakke losartankalium og fortæller om episoden ved sidste udlevering. Kundens blodtryk var steget betydeligt og han måtte derfor indlægges for at få blodtrykket til at falde igen.

Forslag til forebyggelse

Alle ændringer i styrke og dosering skal som udgangspunkt rettes på lægemiddelordinationen, således at FMK Medicinkortet afspejler den korrekte lægemiddelbehandling. Ved receptkorrektioner skal apoteket kontakte lægen, som skal oprette ny ordination med tilhørende recept, alternativt skal den 'løse recept' oprettet på apoteket knyttes til lægemiddelordinationen. Er det ikke muligt at få en ny recept, skal apoteket sikre, at patienten har modtaget tilstrækkelig instruktion om ændringen.

Nyt om patientsikkerhed

Dosisdispenseringskort i FMK

Alle dosisdispenseringskort er nu flyttet ind i FMK, og apoteket pakker dosisruller ud fra oplysningerne på lægemiddelordinationen. Recepter bruges kun som en tilladelse til at pakningen må foretages, og skal derfor ikke rettes ved dosisændringer. Derudover skal du som receptudsteder være opmærksom på:

- Brug kun fritekst eller bemærkninger til doseringen, hvor det er klinisk relevant. Bemærkningerne må ikke ændre i selve doseringen. Fx skal doseringen på tbl. Alendronat 70 mg angives som "1 tablet ugentligt", evt. med ugedagen som bemærkning. Anvendes strukturen "1 tablet daglig" med bemærkningen "hver mandag", vil det fremgå med en daglig dosering på dosisdispenseringskortet.
- Skal behandlingen afsluttes, skal ordinationen seponeres og recepten annulleres. Det sker automatisk fra næste pakning, men kan også være akut. Kontakt da apoteket.
- Angiv ikke doserings- eller behandlingsludatoer medmindre det er klinisk relevant, da en sådan dato vil bremse for pakning, selvom recepten stadig er gyldig.
- Det komplette dosisdispenseringskort inkl. borgervalgte kosttilskud mv. kan ses i FMK.

Se mere [her](#)

Telemedicin i DPSD

Pr. 1. september 2020 har Styrelsen for Patientsikkerhed tilføjet 'Telemedicin' som hovedgruppekategori i Dansk Patientsikkerheds Database. Vi opfordrer til, at utilsigtede hændelser relateret til telemedicinske løsninger rapporteres og tildeles denne kategori, så vi kan dele erfaringer og læring på området.